שכבר הודה מפי עצמו. וכגון לגלות ידי שמים. ואע"ג דכי דינא לא מצו מחייבי ליה אלא מנים לפניהם מיהו ידי עונש אין יוצא עד שיגלם לפניהם דהא לאו בעלים אהדדיה כו': **אלא אמר רבא.** מתני' דברי הכל היא ולא דמיא לאין יודע דהתם אין נשבע אין לא נשבע הוא דפליגי ר' טרפון ור"ע לענין דינא דר' טרפון לא מחייב להחזיר ליד הגזל ור"ע מחייב אע"ג דלא נשבע. והאי דפרכת לעיל ואי ר"ע אע"ג דלא משתבע לאו פירכא היא דהתם דין הוא דאע"ג דלא משתבע דיחזיר לכל אחד שהרי אין יודע למי גזל ולא נפיק ידי שמים כלל אבל הכא במתני' דידע למאן גזל ומודי ליה משבעא הודאה דמזומן הוא להשיב הוי גביה כפקדון הלכך נשבע תחילה קודם הודאה אע"ג כו': **שליח שעשאו בעדים.** לאוכן שיש לו מעות ביד שמעון ומינה שליח בעדים לקבלם הימנו ומנסם לו: **הוי שליח.** ואם נאנסו בדרך פטור בעל הבית שנתנם לו: **פטור.** דלא קמה ברשות שואל להתחייב באונסים עד שיאמר לו מפיו לשלחה לו ביד בנו כו': **מנא ידעינן.** דשלוחו הוא דקרי ליה מתני' שלוחו (ב): **לקיטו.** שלקטו אנלו לדור עמו בביתו לצוותא בעלמא לשון מורי: **ושכירו.** שכר עמו ליום ולחדש ולשנה ולשבת. ליצנא אחרינא לקיטו ליקט מבואתו: **ולאפוקי מהאי מנא.** הא מתניתין לאוקימנא שליח ב"ד אפילו עשאו גזלן ולא גזל הוה שליח והוי באחריותו דגזל לאפוקי מהאי מנא: **שליח ב"ד.** דמשמע מתני' דמשנתן לו נפטר גזלן כשעשאו גזל קאמר ולא כשעשאו גזלן: **ושלח הלה ונטל שלו.** מיד השליח: **פטור.** מאונס הדרך. טעמא דגזל הגזל הא נאנסו מן השליח הראשון מייב: **ופ"ם משנאנסו.** דקתני לא יתן לשלוחו ואי לא עשאו בעדים מנא ידעינן [לא] מוקמא כשעשאו בעדים אלא בממנה לו שליח ביקש מחבירו שימנה לו לגזלן את עצמו לומר לו אם תרצה לשלח כלום לפלוני שלח בידי: בדיוקי

שכבר הודה מפי עצמו הודה מפי עצמו. מהאי לישנא דייק בהמפקיד (ב"מ דף לז:) וגם מחמת פירכא אחריתי מוקי לה בגנב לגלות ידי שמים ותימה מ"כ ההוא מעשה דמפיק אחד אמאי אמר ליה רבי טרפון הנח דמי מקחך ביניהם הא כיון דמפיק הוה מקחמא היה גא לגלות ידי שמים וי"ל דלכתחילה גא עמו לדין אם הוא חייב מן הדין ושוב מה שעשה עשה מ"מ אפילו לגלות ידי שמים אין חייב לר' טרפון אלא בגזל אבל בפקדון ומקח דלא עשה איסורא לא וכן משמע בהמפקיד (שם דף לז: ושם) דכי רמי התם גזל אגזל משני הכא בגא לגלות ידי שמים ולעיל מייתי כי רמי פקדון אפקדון לא בעי לשנויי הכי ואין להאריך כאן בסוגיא דהתם: **אמר רבא שאני מתני' כו'.** לפי הספרים דל"ג אלא משמע דאתא רבא לתרוצי פירכא דפרכינן לר' טרפון ולעולם רבי טרפון היא וקאמר כיון דאודי ליה כמ"ד יהא בידך דמי מ"כ מתמא מיירי כשהודה בפניו דאם לא כן אמאי הוי כמ"ד יהא בידך וכיון דבהודאה (ג) מיירי מתניתין אכתי תקשה אמאי לא מוקי מתני' נמי כר"ע ואע"ג דקנים ר"ע אפילו היכא דלא נשבע ה"מ דלא הדר ממונא למריה אבל במתני' היכא דלא נשבע והודה לו בפניו הדר ממונא למריה דכיון דהודה לו בפניו מה לי מופס בידו מ"ל נתן ביד כ"ד הלכך לא יקנוס ר"ע וי"ל דסברת גמרא היה כיון דקנים ר"ע בכל מקום קנים כיון דעבד איסורא ולא יחלוק ומיהו אין נראה דמיירי הכא בשהודה בפניו דמ"כ אפילו נשבע נמי אין צריך להוליכו אחריו למדי ויכול להניח כפרה דכיון דהודה לו בפניו והימחו בידו והלך הרי הוא כהפקידו בידו ואמאי יהא צריך להוליכו אחריו אלא ודאי מיירי כשהודה שלא בפניו בפני עדים והשתא מ"ש דלא מתוקמא מתני' כר"ע דלא מהדר ממונא למריה כיון שלא נתן ביד כ"ד ולפי מה שפי' בקונטרס אלא אמר רבא מ"ש דרבא לא גא לתרץ פירכא (ד) אלא טעמא דמתני' מפרש בכה"ג דמלי לאוקמי בין כר"ע בין כרבי טרפון: **שליח שעשאו כו'.** לכאורה נראה דאיירי כגון דלא אמר לו (ה) שלח לי על ידו רק עדים מעידים שעשאו שליח אבל אם היה אומר לו שלח לי על ידי אדם פלוני ואמר לו משמיא כיון דלא אמר לו אמר לו שליח של הוא: **בשכירו** ולקיטו. תימה אמאי לא אמר רב חסדא נמי אהא ועוד תימה אמאי לא פריך ליה מעיקרא ממתני' והדר הוה ליה למפרך מההיא דפ' השואל: אין

שאני מתני' דכיון דידע למאן גזליה ואודי ליה כיון דאפשר לאהדורי ממונא למריה הוה ליה כמאן דאמר ליה יהיו לי בידך הלכך נשבע אע"ג דקאמר ליה יהיו לי בידך כיון דבעי כפרה לא סגי עד דמטי לידיה [א]הא לא אישתבע הוי גביה פקדון עד דאתי ושקיל ליה: לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו: איתמר שליח שעשאו בעדים רב חסדא אמר [ב]הוי שליח רבה אמר לא הוי שליח רב חסדא אמר הוי שליח להכי טרחי ואוקמיה בעדים דליקו ברשותיה רבה אמר לא הוי שליח ה"ק אינש מהימנא הוא אי סמכת סמוך אי בעית לשדוריה בידיה שדר בידיה תנן [ג]:השואל את הפרה ושילחה ביד בנו ביד עבדו ביד שלוחו או ביד בנו ביד עבדו ביד שלוחו של שואל ומתה פטור האי שלוחו היכי דמי אי דלא עשה בעדים מנא ידעינן אלא דעשה בעדים וקתני דפטור קשיא לרב חסדא כדאמר רב חסדא בשכירו ולקיטו הכא נמי בשכירו ולקיטו תנן [ד]לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו האי שלוחו היכי דמי אי דלא עשאו בעדים מנא ידעינן אלא לאו דעשאו בעדים תרגמא רב חסדא בשכירו ולקיטו אבל שליח שעשאו בעדים מאי הכי נמי דהוי שליח אדתני סיפא אבל נותן הוא לשליח בית דין לפלוג וליתני בדידיה (ה) שליח שעשאו בעדים הכי נמי דהוי שליח אמרי לא פסיקא ליה שליח ב"ד לא שנא עשאו בגזל ולא שנא עשאו בגזלן הוי שליח פסיקא ליה שליח שעשאו בעדים דכי עשאו בגזל הוא דהוי שליח עשאו בגזלן לא הוי שליח לא פסיקא ליה ולאפוקי מהאי תנא דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר שליח בית דין שעשאו בגזל ולא עשאו בגזלן או עשאו בגזלן ושלח הלה ונטל את שלו מידו פטור רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרוייהו שליח שעשאו בעדים הוי שליח וא"ת משנתנו [ו]בממציא לו שליח דאמר ליה אית לי זוזי גבי פלניא ולא קא משדר להו איתחזי ליה דלמא אינש הוא דלא משכח לשדורי ליה א"נ כדרב חסדא בשכירו ולקיטו א"ר יהודה אמר שמואל אין

אומר שלח לי על ידו פשיטא דהוי שליח דהא תנן בהשואל (ב"מ דף נח: ושם) אמר ליה השואל שלח לי ביד בני ביד עבדי ביד שלוחי או ביד בנך או ביד עבדך או ביד שלוחך ושלחה מייב ומ"ל ג"ל בפניו שלח ומ"ל אמר ליה שלח בפניו שלח ד)ומיהו לקמן לא משמע הכי דבעי לשמואל מאי מקנמיה הול"ל ששלח ליה שלח לי ע"י זה לא הוי שליח לכך ל"ל דבכל ענין שלח בפניו לא הוי שליח עד שיאמר לו בפניו שלח לי על ידו ההיא דהשואל דאיירי בפניו וכן מוכיח מתוך הקונטרס: **רבה** אמר לא הוי שליח. יש מקשים דרבה אדרבה דהכא קאמר רבה דלא הוי שליח וכפ' המוכר את הספינה (ב"ב דף פז:) אמרינן רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו הכא בחנוני מוכר לנוחית עסקינן ואחזלא ר' יהודה לטעמיה דאמר לאתוויי שדריה הרי לרבה אליבא דר' יהודה הוי שליח ו"ל דשאני התם דכיון שנתן לו פונדיון ולוה לו להביא באיסר שמן הוי כאילו א"ל בהדיא שלח לי על ידו ופטור ולפי מה שפירשתי דדוקא שאמר ליה בפניו אית לן למימר דכיון דנתן הפונדיון הוי כאילו אמר ליה בפניו שלח הלכך אמר לר' יהודה לאתוויי שדריה: **הכי** קא"ל אינש מהימנא הוא. תימה אמאי מייב הוא מן הדין באחריות אונס הדרך והא אין יכול לומר אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר כיון דתפיס ליה באינש מהימנא וי"ל דגרמה דאפילו הוא עצמו הביאו בדרך ונאנס מייב דפשיעה הוא עושה שמוליכו בדרך במקום פלוני שיש בו סכנה וכע"כ מייב לשמור עד שיחזירנו לו בישוב במקום שהפקידו אצלו כדאמרינן לקמן (דף קיח.) (ו) בהמפקיד אצל חבירו בישוב לא יחזיר לו במדבר משמע דבעל כרחו מייב לשמור עד שיחזירנו בישוב במקום שהפקידו ולאו כל כמיניה להחזיר לו במדבר במקום סכנה:

אי דלא עשאו בעדים מנא ידעינן. כלומר היכי מכר לו משמיא כיון דלא ידע מי האי שליח של שואל הוא: **בשכירו** ולקיטו. תימה אמאי לא אמר רב חסדא נמי אהא ועוד תימה אמאי לא פריך ליה מעיקרא ממתני' והדר הוה ליה למפרך מההיא דפ' השואל: אין

מסורת הש"ס

א) כ"מ לח:, ב) לעיל קג., ג) [ד"ה ומן], ד) וכב"מ פ' השואל כתבו לריקף ע"ש.

הגהות הב"ח

(ה) גם' לפלוג וליתני בדידיה בד"א בשליח שלא עשאו בעדים אבל שליח שעשאו בעדים: (ב) רש"י ד"ה מנא ידעינן וכו' שלוחו הם"ל ואח"כ מ"ה שכירו נשכר וכו' ולשנת לקיטו שלקטו וכו' לשון מורי לישנא אחרינא כל"ל: (ג) תוס' ד"ה אמר וכו' וכיון דבהודאה בפניו מיירי: (ד) בא"ד לא בא לתרץ פירכת דפרכי' לר"ש שלא טעמא: (ה) ר"ה שליח וכו' כגון דלא אמר לו אמור לפלוני ישלח לי על ידך רק עדים מעידים שעשאו שליח להביא לו אבל אם היה אומר לו אמור לפלוני ישלח לי על ידך פשיטא דהוי: (ו) ר"ה הכי וכו' דהמפקיד אצל חבירו:

עין משפט נר מצוה

קכב א מיי' פ"ז מהל' גזילה הלכה ט סמג עשין עג טוש"ע ח"מ סי' שמז סעיף ח:

קכא ב מיי' שם הלכה י ופ"ג מהלכות שלוחין וכופפין הלכה ה סמג עשין עב טוש"ע ח"מ סי' שמז סעיף ב ופי' קכא סעיף ו ופ"ב ב ופי' קכב סעיף ו וס"ש:

קכב ג מיי' פ"ג מהל' שאלה ופקדון הלכה ו סמג עשין לב טוש"ע ח"מ סי' שמ סעיף ה:

קכג ד (מיי' שם) טור ש"ע ח"מ סי' קכא סעיף ב:

מוסף רש"י

ושילחה ביד בנו. המשאיל שלחה לו לשואל ביד בנו של משאיל (ב"מ צח:). פטור. אם מתה בדרך. פליגי בה רבה ורב חסדא, רב חסדא מתרץ לה לתלי שלוחו דשואל דמתני' בשכירו ולקיטו שדר בניתו, אבל אין עדים שהוא שלוחו, דלא מיקרי עדים הוי שליח ומייב השואל כאונסין משמעו לו, רבה אומר אפילו עשאו שליח בעדים לא שליח הוא להתחייב ע"י נאנסין, דה"ק ליה אינש מהימנא הוא לי בעית לשדורי בידיה שדר (שם). לא יתן לא לבנו. של גנזל לחיליטו לגנזל, אלא יאנסוהו מייב להחזיר, דלא הוי השבה עד דמטי לידיה (לעיל קג.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com